

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Андрій Дем'янчук

**САКРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО
РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
НА ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ XVIII – ПОЧАТКУ XXI СТ.:
ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ**

Монографія

Львів
ЛНУ ім. Івана Франка
2025

Рецензенти:

Качмар Володимир Михайлович, доктор історичних наук, професор, професор кафедри новітньої історії України імені Михайла Грушевського, проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань і розвитку Львівського національного університету імені Івана Франка;

Павлюк Степан Петрович, доктор історичних наук, професор, академік Національної академії наук України, директор Інституту народознавства Національної академії наук України;

Сворак Степан Дмитрович, доктор історичних наук, професор, доктор філософії Українського вільного університету (Мюнхен, Німеччина), професор кафедри теорії та історії держави і права Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, академік Академії політичних наук України;

Тимків Богдан Михайлович, доктор філософії, професор, завідувач кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну Навчально-наукового інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Заслужений діяч мистецтв України

Науковий консультант: **Сухий Олексій Миколайович**, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри новітньої історії України імені Михайла Грушевського Львівського національного університету імені Івана Франка

Консультант від РКЦ: о. канонік **Гримський Владислав Карольович**, ліценціат канонічного права Католицької Церкви, канцлер Митрополичої курії Львівської архідієцезії Римсько-Католицької Церкви в Україні

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 80/3 від 28 березня 2025 р.)*

Дем'янчук Андрій

Д 30

Сакральне мистецтво Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII – початку XXI ст.: історико-культурний аспект : монографія / Андрій Дем'янчук. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2025. – 812 с.; іл.

ISBN 978-617-10-0918-9

У монографії висвітлено історію сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України означеного періоду на прикладі відомих пам'яток, які становлять велику історичну та культурну цінність. Проаналізовано історичні умови розвитку Римо-Католицької Церкви та сакрального мистецтва на теренах України та визначено основні етапи. Проведено історичний огляд та аналіз пам'яток сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII – початку XXI ст.: основних святих Львівської митрополії: всеукраїнських та дієцезіальних санктуаріїв, базилік, катедр та костелів, зокрема, костелів Львова (1860–1939), Києва (1797–1914) та ін. Досліджено історію та культ відомих чудотворних образів Ісуса Христа і Пресвятої Діви Марії та їхніх копій у римо-католицьких святинях України: Salus Populi Romani; Madonna del Perpetuo Soccorso; Mater Misericordiae; Ченстоховської; Милостивої; Зцілення Хворих; Ісуса Милосердного. Представлено життєпис та історію культу покровителя Львівської архідієцезії блаженного архієпископа Якуба Стрепи та новітніх святих Римо-Католицької Церкви в Україні: архієпископа Йосифа Більчевського та прелата Зигмунта Гораздовського. Проведено огляд та аналіз історичних праць українських та зарубіжних вчених у яких досліджувалося сакральне мистецтво Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII–XXI ст.

Монографію рекомендовано для істориків, мистецтвознавців, культурологів, священнослужителів, студентів та аспірантів історичних, мистецьких і духовних навчальних закладів – усіх, хто вивчає сакральне мистецтво України.

УДК 94:[726.03:272-9](477.8)"17/20"

ISBN 978-617-10-0918-9

© Дем'янчук Андрій, 2025
© ЛНУ ім. Івана Франка, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
Розділ 1. САКРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ XVIII–XXI СТ. В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	13
1.1. Методологія дослідження сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви.....	13
1.2. Історіографія та джерела дослідження сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII–XXI ст.	19
<i>Висновки до розділу 1</i>	<i>74</i>
Розділ 2. ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ, ВИТОКИ ТА ДЖЕРЕЛА ІНСПІРАЦІЙ У САКРАЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ.....	77
2.1. Історичні витоки та джерела інспірацій у сакральному мистецтві Римо-Католицької Церкви: єдність Маріології та Христології.....	77
2.2. Сакральне мистецтво та християнська археологія щодо історії Церкви та догми у праці святого Йосифа Більчевського	87
2.3. Роль традиції та її значення в Римо-Католицькій Церкві	111
<i>Висновки до розділу 2</i>	<i>116</i>
Розділ 3. ЕТАПИ РОЗВИТКУ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ ТА САКРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА НА ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ XVIII – ПОЧАТКУ XXI СТ.	118
3.1. Історичний розвиток Римо-Католицької Церкви та сакрального мистецтва на теренах України XVIII – першої третини XX ст.....	122
3.2. Стан Римо-Католицької Церкви та проблеми збереження пам’яток сакрального мистецтва на землях України в період радянської влади....	135
3.3. Відновлення структур Римо-Католицької Церкви та святинь у незалежній Україні (з 1991 р. і донині).....	158
<i>Висновки до розділу 3</i>	<i>172</i>
Розділ 4. ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ТА АНАЛІЗ САКРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ XVIII – ПОЧАТКУ XXI СТ.	174
4.1. Санктуарії Римо-Католицької Церкви в Україні: історичний огляд	174
4.1.1. Санктуарії Львівської архідієцезії Римо-Католицької Церкви в Україні.....	180
4.1.2. Дієцезійні санктуарії Римо-Католицької Церкви в Україні	205
4.1.3. Всеукраїнські санктуарії Римо-Католицької Церкви	225
4.2. Базиліки та катедри Римо-Католицької Церкви в Україні.....	229

4.2.1. Базиліки Менші Католицької Церкви в Україні.....	230
4.2.2. Катедральні собори Римо-Католицької Церкви в Україні.....	249
4.3. Костели Римо-Католицької Церкви на землях України: римо-католицькі святині Львівської архідієцезії; святині Львова (1860–1939); костели Києва (1797–1914)	260
4.3.1. Костели та монастирі Римо-Католицької Церкви Львова.....	262
4.3.2. Римо-католицькі святині Львова (1860–1939).....	277
4.3.3. Римо-католицькі святині Львівської архідієцезії побудовані до кінця XVIII ст	341
4.3.4. Римо-католицькі костели Києва кінця XVIII – початку XX ст	370
4.4. Історія культу відомих чудотворних образів Ісуса Христа і Пресвятої Діви Марії та їхніх копій у римо-католицьких святинях України	382
4.4.1. «Salus Populi Romani» («Спасіння Римського Народу»). Історія та культ чудотворної ікони та її копій на землях України. (Див.: Іл. 4.4.1(A.1))	383
4.4.2. «Madonna del Perpetuo Soccorso» («Мати Божа Неустанної Помочі»). Історія та культ чудотворної ікони та її копій на землях України. (Див.: Іл. 4.4.2(A.1-7))	394
4.4.3. «Мати Божа Ченстоховська». Історія та культ чудотворної ікони та її копій на землях України. (Див.: Іл. 4.4.3(A.1-3))	403
4.4.4. «Мати Божа Милостива» (Ласкава). Історія та культ чудотворної ікони та її копій на землях України. (Див.: Іл. 4.4.4(A.1-4))	414
4.4.5. «Mater Misericordiae» («Мати Божа Милосердя»). Історія та культ чудотворної ікони та її копій на землях України. (Див.: Іл. 4.4(A.1-4))	420
4.4.6. «Пресвята Діва Марія Зцілення Хворих». Історія та культ чудотворного образу та його копій в Україні. (Див.: Іл. 4.4.6(A.1-5))	428
4.4.7. «Боже Милосердя». Образ Милосердного Ісуса та його копії у Львівській архідієцезії Римо-Католицької Церкви. (Див.: Іл. 4.4.7(A.1-3))...	439
<i>Висновки до розділу 4</i>	443
Розділ 5. ІСТОРІЯ І КУЛЬТ ПОКРОВИТЕЛЯ ЛЬВІВСЬКОЇ АРХІДІЄЦЕЗІЇ ТА НОВІТНІХ СВЯТИХ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ	445
5.1. Життя та культ блаженного архієпископа Якуба Стрепи – покровителя Львівської архідієцезії.....	445
5.2. Святий Йосиф Більчевський, архієпископ митрополит Львівський (1860–1923): життя та служіння	460
5.3. Святий Зигмунт Гораздовський (1845–1920) – засновник Згромадження сестер святого Йосифа: життя та служіння	474
<i>Висновки до розділу 5</i>	487
ВИСНОВКИ	490
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	508
СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ	632
ПРИМІТКИ	640
SUMMARY	642
ДОДАТКИ	643

ВСТУП

Дослідження сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України є *актуальним* у час, коли Україна продовжує виборювати свою національно-самобутню, європейську історію і культуру від ворожих зазіхань Росії. А нині, в період віроломного широкомасштабного вторгнення російських військ в Україну з 24 лютого 2022 р. надзвичайно важливим є збереження сакральних пам'яток від знищення, адже вони становлять велику історичну, культурну та мистецьку цінність. Над їх створенням у різні історичні періоди працювали відомі майстри – архітектори, скульптори, художники монументального та станкового малярства.

З історії української державності відомо, що Київська Русь належала до країн європейського кола, мала тісні культурні, мистецькі та родинні зв'язки з європейськими країнами, зокрема з Польщею. Нині мистецька спадщина польського народу значним чином представлена в пам'ятках сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви в Україні.

Із здобуттям Україною незалежності в 1991 р. кардинал Мар'ян Яворський, архієпископ-митрополит Львівський, виконуючи доручення Папи Римського Йоана Павла II, відновив в Україні структури Римо-Католицької Церкви, які були знищені в період радянської влади (1920–1939 рр., 1944–1991 рр. на східних, а з 1944–1991 рр. на західних землях України). З 1991–2008 рр. митрополит Львівський кардинал Мар'ян Яворський доклав великих зусиль для відновлення зруйнованих та побудови нових святинь у Львівській митрополії Римо-Католицької Церкви. Його Еміненція надзвичайно цінував сакральне мистецтво, дбав про його відродження та розвиток, зазначають близькі співпрацівники кардинала – митрополит Львівський архієпископ Мечислав Мокшицький та Львівський єпископ-помічник Мар'ян Бучек у своїх спогадах.

Знання історії розвитку Римо-Католицької Церкви на землях України та формування її сакрального мистецтва важливе для відтворення

правдивої генези загального розвитку Української держави, її культурних та мистецьких цінностей. Цю думку поділяють й відомі вчені-історики, професор Кшиштоф Рейман та професор Олексій Сухий, наводячи у своїй монографії слова Папи Римського Йоана Павла II, святого Католицької Церкви, вказавши на шлях і традицію Римо-Католицької Церкви в цій частині Європи, як період від Люблінської унії (1569) до Європейського Союзу (1957). Становлення сучасної України пов'язане із європейськими цивілізаційними викликами, демократичними традиціями та християнськими принципами, які формувалися на основі етичних та естетичних християнських цінностей, закладених у наріжний камінь державотворення Київської Русі. Важливо зазначити, що стан сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України нерозривно пов'язаний із розвитком Римо-Католицької Церкви, її структур, меценатською підтримкою, сприятливим політичним та економічним факторами в державі тощо.

Метою дослідження є сакральне мистецтво Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII – початку XXI ст. у контексті історичного та культурного розвитку. Для досягнення мети було визначено основні завдання: опрацювати історіографію та джерельну базу дослідження; здійснити критичний аналіз попередніх досліджень стосовно відомих та маловідомих пам'яток сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII – початку XXI ст.; встановити історичні витоки та джерела інспірацій у сакральному мистецтві Римо-Католицької Церкви; провести аналіз праці святого Йосифа Більчевського присвяченій сакральному мистецтву та християнській археології в історії Церкви; визначити основні етапи розвитку сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII–XXI ст.; проаналізувати історичні умови розвитку Римо-Католицької Церкви та сакрального мистецтва на теренах України XVIII – першої третини XX ст.; визначити стан Римо-Католицької Церкви та проблеми збереження пам'яток сакрального мистецтва на землях України в період радянської влади 1920–1980-ті рр.; розглянути період відновлення структур Римо-Католицької Церкви та сакрального мистецтва в незалежній Україні (з 1991 р. і донині); провести історичний огляд та аналіз пам'яток сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII–XXI ст.: основних святинь Львівської митрополії (всеукраїнських та дієцезіальних санктуаріїв, базилік та катедр, костелів та каплиць), Львівської архідієцезії, святинь Львова (1860–1939); костелів Києва (1797–1914) та ін.; встановити в санктуаріях Львівської митрополії об'єкти літургійного

пошанування: чудотворні образи, реліквії тощо; *дослідити* історію та культ відомих чудотворних образів Ісуса Христа і Пресвятої Діви Марії та їхніх копій у римо-католицьких святинях України: *Salus Populi Romani*; *Madonna del Perpetuo Soccorso*; *Mater Misericordiae*; Ченстоховської; Милостивої; Зцілення Хворих; Ісуса Милосердного; *представити* життєпис та історію культу покровителя Львівської архідієцезії блаженного архієпископа Якуба Стрепи та новітніх святих Римо-Католицької Церкви в Україні: архієпископа митрополита Львівського Йосифа Більчевського та прелата о. Зигмунта Гораздовського – засновника Згромадження сестер святого Йосифа, а також описати рясні плоди пастирського служіння новітніх святих та їхній науковий доробок (монографії та офіційні друковані видання).

Об'єкт дослідження – сакральне мистецтво Римо-Католицької Церкви на теренах України XVIII – початку XXI ст. *Предметом дослідження* є історія сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII – початку XXI ст., огляд та аналіз пам'яток сакрального мистецтва, а також історичних праць українських та зарубіжних вчених, які досліджували ці пам'ятки. Згідно з предметом, *хронологічні межі дослідження* визначені XVIII – початком XXI ст., оскільки це важливий етап розвитку сакрального мистецтва в Римо-Католицькій Церкві від зрілого бароко до сучасних стилістичних напрямів. *Територіальні межі роботи* охоплюють землі України, насамперед терени Львівської архідієцезії на яких зосереджено найбільшу кількість пам'яток сакрального мистецтва означеного періоду.

Теоретико-методологічні засади дослідження історії сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII – початку XXI ст. потребують комплексного підходу із використанням методів наукового аналізу, систематизації та узагальнення, дотримання загальноприйнятої методології історичного дослідження із частковим використанням мистецтвознавчих, культурологічних та богословських методів. Це важливо з огляду на літургійне призначення творів сакрального мистецтва, що базуються на Святому Письмі та Святій літургії, вироблених канонах, теорії і практиці мистецтва Церкви.

У праці, яка є своєрідним компендіумом, використано *історико-культурний метод пізнання* за допомогою якого досліджено історію розвитку Римо-Католицької Церкви та сакрального мистецтва у хронологічній послідовності. Подано важливі історичні події, які вплинули на розвиток сакрального мистецтва: релігійні реформи та політичні зміни (йосифинські реформи у 70–80-х рр. XVIII ст.; Перша та Друга світові війни,

радянський період, відновлення структур РКЦ в Україні з 1991 р.). *Історико-порівняльний метод у поєднанні з методом наукового аналізу* дають змогу визначити причини, наслідки та зв'язки між історичними подіями та соціокультурними явищами, встановлення часу побудови, формування, розвитку та розташування санктуаріїв; виявлення у цих святинях об'єктів літургійного пошанування – священних реліквій та чудотворних образів.

Застосовано *міждисциплінарний комплексний підхід*: співпраця з експертами з історії сакрального мистецтва, релігієзнавства, культурології та історії для отримання цілісного розуміння культурних і релігійних процесів розвитку сакрального мистецтва на землях України. *Богословський метод* допоміг пояснити вплив церковних догматів на формування сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України. Твори літургійного призначення мають відповідати встановленим протягом віків нормам, які не повинні суперечити вченню Римо-Католицької Церкви та постановам Вселенських соборів, зокрема, документам Другого Ватиканського собору (Acta et Documenta Concilio Oecumenico Vaticano II Apparando 1962–1965, Sacrosanctum Concilium). За допомогою *іконографічного методу* проаналізовано іконографію та символіку сакрального мистецтва для розуміння богословського та культурного значення зображень святих, біблійних сцен і релігійних символів. Для цього розглянуто західноєвропейську стилістику та впливи візантійської традиції на сакральне мистецтво Римо-Католицької Церкви. Завдяки *структурно-типологічному методу* досліджено пам'ятки сакрального мистецтва: базиліки, санктуарії, а також об'єкти культу в цих святинях – реліквії та найбільш поширені на землях України чудотворні образи Ісуса Христа та Пресвятої Діви Марії. *Метод порівняння та систематизації* дав змогу систематизувати та класифікувати пам'ятки сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України. В теорії пізнання важливим є *філософський метод дослідження – індукції та дедукції*. Індукція – логічне мислення від конкретного до загального, та дедукція – від загального до конкретного. В сакральному мистецтві основним є метод дедукції – від загального Божого Об'явлення – як загальної правди, що походить від Бога на Церкву та окрему людину в церковній спільноті.

Наукова новизна одержаних результатів. Уперше в українській науці здійснено спробу дослідити історію сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII–XXI ст. Зокрема, проаналізовано історичні умови розвитку Римо-Католицької Церкви та сакрального мистецтва на

теренах України і визначено основні етапи; проведено історичний огляд та аналіз пам'яток сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви на землях України XVIII – початку XXI ст.: основних святинь Львівської митрополії: всеукраїнських та дієцезіальних санктуаріїв, базилік, катедр, костелів Львова (1860–1939), костелів Києва (1797–1914) та ін.; досліджено історію та культ відомих чудотворних образів Ісуса Христа і Пресвятої Діви Марії та їхніх копій у римо-католицьких святинях України: *Salus Populi Romani*, *Madonna del Perpetuo Soccorso*, *Mater Misericordiae*, Ченстоховської, Милостивої, Зцілення Хворих, Ісуса Милосердного, а також подано історичні відомості про життя, пастирське служіння та культ визначних духовних осіб, які спричинилися до розбудови Львівської митрополії: покровителя Львівської архідієцезії, блаженного архієпископа Якуба Стрепи, святого архієпископа Йосифа Більчевського та святого прелата о. Зигмунта Гораздовського.

Теоретичне і практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що матеріали дослідження можуть бути використані при створенні нових навчальних курсів «Історія сакрального мистецтва Римо-Католицької Церкви в Україні», «З історії сакрального мистецтва Католицької Церкви: від витоків до сьогодення» тощо.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Наукова праця є плановою частиною науково-дослідної роботи катедри новітньої історії України імені Михайла Грушевського історичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (0115U003557 «Суспільні та націо-культурні процеси в Україні (кінець XVIII – початок XXI ст.)» номер державної реєстрації: 0121U110240; термін виконання: 01.01.2021–31.12.2023; керівник теми: д-р істор. наук, проф. Олексій Сухий).

Джерела та стан дослідження теми. В науковій роботі використано матеріали та публікації про історію Римо-Католицької Церкви та святині Львівської архідієцезії подані в давніх шематизмах / *Schematismus*, які видавалися у Львові з 1809 по 1943 рр. латинською і польською мовами. Важливі документи, рукописи та книги, у яких містяться відомості про стан Римо-Католицької Церкви та сакрального мистецтва на землях України, зберігаються в бібліотеці та архіві Львівської архідієцезії у Львові (АЛАуЛ / AALL); матеріали стосовно римо-католицьких костелів та монастирів, побудованих у Львові до Другої світової війни – в Державному архіві Львівської області (ДАЛО). А також за кордоном у *Bibliotece Narodowej w Warszawie*; *Rękopisy* / Національній бібліотеці у Варшаві (відділ рукописи);

в Archiwum Narodowe w Krakowie (ANKr.) / Національному архіві у Кракові; Archiwum Archidiecezji Lwowskiej w Lubaczowie (AALw.) / архіві Львівської архідієцезії в Любачові та ін.

Опрацьовано понад тисячу наукових публікацій, з них понад п'ять сотень у рецензованих багатотомних наукових виданнях, у яких представлено пам'ятки сакрального мистецтва в римо-католицьких храмах, монастирях та каплицях на землях України. Зокрема, праці: Мауриція Дзедушицького «Львівський катедральний костел латинського обряду» (1872); праця Львівського архієпископа Йосифа Більчевського «Археологія християнська по відношенню до історії Церкви і догмату» (1890) та «Євхаристія у світлі найдавніших писемних пам'яток, іконографічних та епіграфічних» (1898); Кароля Іваницького «Костели і каплиці в Києві» (1931); Діонізія Зубжицького «Хроніка міста Львова» (1844); Антонія Шнайдера «Путівник по Львову» (1871); Феліціана Лобеського «Костели Львова» (1896) та ін.

Серед інших слід відзначити (у восьми томах) працю відомого польського вченого, проф. о. Болеслава Кумора (2001–2023); багатотомне видання (у 23 томах) Міжнародного центру культури у Кракові «Матеріали до історії сакрального мистецтва на східних землях колишньої Речі Посполитої: Римо-католицькі костели та монастирі колишнього воєводства Руського», яке було опубліковане у Кракові з 1993 по 2015 рр. Результати дослідження у цьому виданні представлені в численних наукових публікаціях: Jan K. Ostrowski (1993, 1995–2015); Andrzej Betlej (1995, 1997, 1998, 2000–2007, 2009, 2010–2014); Tomasz Zaucha (1995, 1997, 1998, 2000–2003, 2005–2007, 2009–2011, 2014); Katarzyna Brzezina (1997, 2000–2011); Piotr Krasny (1995, 1997, 1999,–2010); Rafał Quirini-Poplawski (1995, 1997, 1998, 2001, 2002, 2005–2007, 2009, 2010,); Jerzy T. Petrus (1994–1997, 1999, 2001–2003, 2006, 2008, 2009, 2013); Swiatosław Lenartowicz (1995, 1997, 1998, 2000–2003, 2005, 2007, 2008, 2010); Marcin Biernat (2004, 2005–2014); Marek Walczak (1997, 2000, 2001, 2003, 2005, 2007, 2008, 2010); Józef Skrabski (2000–2004, 2007); Michał Kurzej (2005–2011, 2014); Rafał Nestorow (2005–2011); Grażyna Ruszczyk (2006); Kinga Blaschke (2009–2011); Ryszard Brykowski (2006); Ewa Herniczek (1998); Marek Walczak (1998); Joanna Wolańska (1998); Aneta Gluzińska (1997, 2003, 2005); Aneta Giebuta (2005); Mateusz Lepkowski (2011, 2014). У виданні матеріали також подали: Paweł Pencakowski (1993); Kazimierz Kuczman (1993, 1995); Dariusz Nowacki (1993, 1995); Sławomir Skrzyniarz (1995, 1995); Marcin Kaleciński (1995); Krzysztof Czyżewski (1995);

Marek Wójcik (1999); Piotr Szlezzynger (1997); Jacek Chrząszczewski (2006); Jakub Adamski, (2011) та ін.

Цінними є праці Адама Глебовича «Церква в неволі». Римо-Католицька Церква в Білорусі та Україні після Другої світової війни (1991); монографія (у 2-х томах, українською та польською мовами) єпископа Мар'яна Бучека та Ігоря Седельника «Архидієцезія латинського обряду. Ілюстрована розповідь. Парафії, костели та каплиці» (2004, 2006); професора Кшиштофа Реймана та професора Олексія Сухого «Римо-Католицька Церква в Україні: історія та сучасність», видана у Жешуві, 2020 р. та ін. (див.: п. 1.2).

Незважаючи на значне зацікавлення історією Римо-Католицької Церкви та сакрального мистецтва на землях України XVIII–XXI ст., у переважній більшості польських дослідників, в Україні бракує фахового опрацювання цієї тематики. Однією з причин, що вплинула на цей стан, було нищення структур Римо-Католицької Церкви та сакрального мистецтва в радянський період.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати дослідження апробовані на міжнародних наукових конференціях: «Етичні та естетичні цінності європейського мистецтва». *Scientific and pedagogic internship «Problems and process of reforming education in the field of culture and arts area in Ukraine and EU countries» Scientific and pedagogical internship* (November 4 – Desember 13 2019) Włocławek, Republic of Poland); «Ранньохристиянські символи Ісуса Христа та їх значення». *International scientific and practical conference «Cultural studies and art: European development direction»: conference processing* (July 16–17 2021) Riga, Latvia; «Образ Милосердного Ісуса та його копії у Львівській архидієцезії Римо-Католицької Церкви». *Advanced discoveries of modern science: experience, approaches and innovations: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference* (October 29 2021) Amsterdam, Netherlands; «Чудотворні образи Ісуса Христа та Пресвятої Діви Марії в Римо-Католицькій Церкві які мають надприродне походження» *V Correspondence International Scientific and Practical Conference «Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities»* (February 17 2023) Vienna, Austria; «Сакральне мистецтво України: творчий доробок Лева Дем'янчука» *V Correspondence International Scientific and Practical Conference «Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences* (March 17-th, 2023) Vinnytsia, Ukraine – Vienna, Austria; «Римо-Католицької Ордени та Згромадження в Україні».

Materials of the 47-th International Scientific and Practical Conference «Modern Aspects of Modernization of Science: Status, Problems, Development Trends» (August 7 2024) Krakow, Poland; «Переслідування Римо-Католицької Церкви на землях України в період радянської влади» VII International Scientific and Theoretical Conference «Current issues of science, prospects and challenges» (October 4 2024) Sydney, Australia; «Львівська Митрополія латинського обряду під керівництвом кардинала Мар'яна Яворського (1991–2008)» Modern Aspects of Modernization of Science: Status, Problems, Development Trends: Materials of the 49-th International Scientific and Practical Conference (October 7 2024) Alicante, Spain; «Роль Традиції та її значення в Римо-Католицькій Церкві». Theoretical and practical aspects of modern scientific research: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference (January 24 2025) Seoul, South Korea – Vinnytsia, Ukraine.

Публікації. В рамках дослідження опубліковано 44 наукових публікацій, з них: у зарубіжних виданнях, що входять у міжнародні наукометричні бази Scopus / Web of Science – 3 публікації; у зарубіжних виданнях – 3 публікації (2 колективні монографії та 1 стаття); у наукових фахових виданнях України, категорія «Б» та міжнародної бази даних Index Copernicus – 25 публікацій та 2 публікації, які додатково висвітлюють тему; в українських рецензованих виданнях – 2 публікації (1 одноосібна монографія та 1 стаття, яка додатково висвітлює тему); за результатами міжнародних конференцій – 9 публікацій (6 статей та 3 тези).

Структура та обсяг наукової праці. Робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел, що налічує понад 1000 праць та наукових досліджень, які подані в окремому розділі; списку опублікованих праць за темою наукового дослідження та додатків. Додатки містять: I. Ілюстрації вибраних пам'яток сакрального мистецтва (понад 300 позицій); II. Перелік основних об'єктів дослідження; III. Документи, таблиці та IV. Словник понять і термінів. Обсяг основного тексту наукової праці становить 507 сторінок, а загальний обсяг з додатками налічує 812 сторінок.

Наукове видання

ДЕМ'ЯНЧУК АНДРІЙ

САКРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО
РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
НА ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ XVIII – ПОЧАТКУ XXI СТ.:
ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ

Монографія

Редактор *Юлія Глиняна*

Комп'ютерне макетування *Світлани Сенік*

Обкладинка *Маргарити Білобринь*

*На обкладинці графічне зображення
Львівської базиліки Внебовзяття Пресвятої Діви Марії з видання
«Схематизм Львівської Архідієцезії» (Львів, 2011) опрацьоване
на основі літографії Карла Ауера (Львів, 1837).*

Формат 70x100/16. Ум. друк. арк. 65,46. Тираж 300 пр.

Видавець та виготовлювач:

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000.

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи.

Серія ДК № 3059 від 13.12.2007 р.